

Hà Nội, ngày 29 tháng 3 năm 2021

THÔNG CÁO BÁO CHÍ

CHỈ SỐ GIÁ SINH HOẠT THEO KHÔNG GIAN NĂM 2020

Chỉ số giá sinh hoạt theo không gian (viết tắt theo tiếng Anh là SCOLI) là chỉ tiêu thống kê quốc gia, phản ánh xu hướng và mức độ biến động giá sinh hoạt giữa các vùng, địa phương trong một thời gian nhất định (thường là một năm). Chỉ số SCOLI phục vụ hoạch định chính sách phát triển kinh tế - xã hội, đánh giá kết quả thực hiện chính sách xóa đói giảm nghèo, trợ cấp khó khăn, trợ cấp tiền lương. Đồng thời chỉ số này còn là cơ sở để tính Chỉ số phát triển con người (HDI) và Tổng sản phẩm trên địa bàn tỉnh (GRDP) theo sức mua tương đương. Các doanh nghiệp có thể sử dụng chỉ số SCOLI để đánh giá tính cạnh tranh liên quan đến giá, thị phần, chi phí sản phẩm; các cá nhân có thể sử dụng chỉ số SCOLI để thương lượng về mức tiền công và xem xét khả năng di cư giữa các địa phương...

Chỉ số SCOLI năm 2020 được biên soạn cho 6 vùng, trong đó so sánh giá của 5 vùng với vùng Đồng bằng sông Hồng và biên soạn cho 63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó so sánh giá của 62 địa phương với thành phố Hà Nội. Kết quả biên soạn chỉ số SCOLI năm 2020 cho thấy, so với vùng Đồng bằng sông Hồng, vùng Đông Nam Bộ có chỉ số SCOLI cao nhất, vùng Đồng bằng sông Cửu Long có chỉ số SCOLI thấp nhất. Bốn thành phố trực thuộc Trung ương có mức giá cao nhất cả nước trong năm 2020: Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh, Hải Phòng và Đà Nẵng, các tỉnh có mức giá thấp nhất cả nước thuộc vùng Đồng bằng sông Cửu Long là Hậu Giang, Sóc Trăng và Trà Vinh.

1. Chỉ số SCOLI theo vùng kinh tế (Vùng Đồng bằng sông Hồng = 100)

Năm 2020, thứ tự “đắt đỏ” giữa các vùng kinh tế không biến động so với năm 2019, trong đó vùng Đông Nam Bộ tiếp tục giữ vị trí có giá cả đắt nhất cả nước. So với vùng Đồng bằng sông Hồng, chỉ số SCOLI năm 2020 của vùng Đông Nam Bộ bằng 101,39%. Trong 11 nhóm hàng của vùng này có 10 nhóm hàng với mức giá bình quân cao hơn vùng Đồng bằng sông Hồng, bao gồm: Giáo dục bằng 102,16%; hàng ăn và dịch vụ ăn uống 102,04%; thuốc và dịch vụ y tế 101,87%; đồ uống và thuốc lá 101,85%; văn hóa, giải trí và du lịch 101,81%; nhà ở, điện nước, chất đốt và vật liệu xây dựng 100,93%; thiết bị và đồ dùng gia đình 100,68%; bưu chính, viễn thông 100,49%; giao thông 100,34%; hàng hóa và dịch vụ khác 100,33%. Riêng nhóm hàng may mặc, mũ nón, giày dép bằng 99,37% so với vùng Đồng bằng sông Hồng.

**Bảng thứ tự mức độ “đắt đỏ”
của các vùng kinh tế năm 2019-2020¹**

Vùng kinh tế	Năm 2019	Năm 2020
Đồng bằng sông Hồng	4	4
Trung du và miền núi phía Bắc	2	2
Bắc Trung Bộ và Duyên hải miền Trung	3	3
Tây Nguyên	5	5
Đông Nam Bộ	1	1
Đồng bằng sông Cửu Long	6	6

Đứng thứ hai cả nước là vùng Trung du và miền núi phía Bắc với chỉ số SCOLI năm 2020 bằng 100,44% do nhiều hàng hóa không sản xuất tại vùng cao, đường xá đi lại khó khăn nên giá cước vận chuyển hàng hóa cao. Bên cạnh đó, hệ thống phân phối phân tán đòi hỏi chi phí cao để duy trì hệ thống, cùng với chi phí dự trữ hàng hóa trong kho bãi đã đẩy giá hàng hóa của vùng Trung du và miền núi phía Bắc lên cao hơn so với các vùng khác. Chỉ số SCOLI của vùng này cao chủ yếu ở các nhóm: Giao thông bằng 101,86%; thiết bị và đồ dùng gia đình 101,05%; hàng hóa và dịch vụ khác 101%; nhà ở, điện, nước, chất đốt và vật liệu xây dựng 100,74%; bưu chính, viễn thông 100,56%; hàng ăn và dịch vụ ăn uống 100,53%. Có 3 nhóm hàng có mức giá bình quân thấp hơn vùng Đồng bằng sông Hồng: Thuốc và dịch vụ y tế bằng 98,24%; văn hóa, giải trí và du lịch 98,6%; giáo dục 99,67%.

Tiếp theo là vùng Bắc Trung Bộ và Duyên hải miền Trung với chỉ số SCOLI năm 2020 bằng 100,04% so với vùng Đồng bằng sông Hồng. Đáng chú ý là mức giá giữa vùng Bắc Trung Bộ và Duyên hải miền Trung với vùng Đồng bằng sông Hồng không chênh lệch nhiều như năm 2019 (Chỉ số SCOLI năm 2019 của vùng Bắc Trung Bộ và Duyên hải miền Trung đạt 100,3%). Nguyên nhân chủ yếu do trong năm 2020 chịu ảnh hưởng của dịch Covid-19 và miền Trung gặp mưa bão, lũ lụt kỷ lục nên các tỉnh thuộc vùng Bắc Trung Bộ và Duyên hải miền Trung giảm mạnh giá tour du lịch trọn gói và giá phòng khách sạn làm cho nhóm văn hóa, giải trí và du lịch chỉ bằng 97,12% so với vùng Đồng bằng sông Hồng, giảm 2,11 điểm phần trăm so với năm 2019. Bên cạnh đó, ngày 8/7/2020 Hội đồng Nhân dân Thành phố Đà Nẵng đã ban hành Nghị quyết số 309/NQ-HĐND về việc hỗ trợ 100% học phí đối với trẻ mầm non và học sinh trung học cơ sở, trung học phổ thông trong học kỳ I năm học 2020-2021, đồng thời các địa phương khác cũng đưa ra các chính sách hỗ trợ giá học phí nhằm chia sẻ khó khăn cho người dân trong diễn biến phức tạp của dịch Covid-19 làm

¹ Xếp thứ tự “đắt đỏ” các vùng kinh tế từ cao xuống thấp bằng cách:
- Tính chỉ số SCOLI của 5 vùng so với vùng Đồng bằng sông Hồng.
- Xếp hạng từ cao nhất (1) đến thấp nhất (6) dựa trên giá trị chỉ số SCOLI.

cho chỉ số SCOLI của nhóm giáo dục vùng Bắc Trung Bộ và Duyên hải miền Trung năm 2020 đạt 98,13%, trong khi nhóm này năm 2019 có mức giá trung bình cao hơn vùng Đồng bằng sông Hồng (100,04%). Các nhóm hàng có mức giá bình quân cao hơn vùng Đồng bằng sông Hồng: Hàng ăn và dịch vụ ăn uống bằng 101,08% do mưa bão, lũ lụt tại các tỉnh miền Trung làm cho giá lương thực, thực phẩm tăng cao trong các tháng cuối năm; nhóm đồ uống, thuốc lá và nhóm thiết bị, đồ dùng gia đình cùng bằng 100,24%.

Chỉ số SCOLI của vùng Tây Nguyên bằng 99,55%, thấp hơn mức giá của vùng Đồng bằng sông Hồng chủ yếu ở các nhóm hàng sau: Nhà ở, điện, nước, chất đốt và vật liệu xây dựng bằng 96,51% do giá nhà ở thuê thấp hơn vùng Đồng bằng sông Hồng; văn hóa, giải trí và du lịch bằng 98,78%; giáo dục bằng 98,94%; hàng ăn và dịch vụ ăn uống bằng 99,26%; nhóm đồ uống và thuốc lá bằng 99,32%; nhóm bưu chính viễn thông bằng 99,69%.

Vùng Đồng bằng sông Cửu Long tiếp tục là vùng có chỉ số SCOLI thấp nhất cả nước trong nhiều năm nay, chỉ bằng 98,35% vùng Đồng bằng sông Hồng. Trong đó, cả 11 nhóm hàng đều có mức giá bình quân thấp hơn mức giá bình quân của vùng Đồng bằng sông Hồng. Nguyên nhân chủ yếu do đây là vùng có địa hình bằng phẳng, điều kiện khí hậu và thủy văn thuận lợi cho việc thâm canh tăng vụ trong sản xuất nông nghiệp nên các mặt hàng lương thực, thực phẩm và ăn uống ngoài gia đình có mức giá thấp, cụ thể: Nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống có mức giá thấp hơn từ 4%-12%; nhóm nhà ở thuê có mức giá thấp hơn từ 3%-6%; giá các loại dịch vụ trong gia đình như dịch vụ bảo dưỡng nhà cửa, dịch vụ thuê người giúp việc, dịch vụ sửa chữa thiết bị và đồ dùng gia đình thấp hơn từ 2%-8%.

Trong những năm gần đây, thương mại điện tử tại Việt Nam phát triển mạnh mẽ, số lượng người dùng internet mua sắm tăng trưởng mạnh. Giá hàng hóa công khai, minh bạch, dịch vụ vận chuyển hàng hóa nhanh chóng, do vậy mức giá hàng hóa gần như thống nhất trên toàn quốc, giá hàng hóa giữa các địa phương chủ yếu chỉ chênh lệch phần chi phí vận tải. Mức giá giữa các vùng ngày càng đồng đều hơn khi các kênh bán hàng qua mạng ngày càng phát triển.

2. Chỉ số SCOLI theo tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương (Thành phố Hà Nội = 100)

a) Một số địa phương có mức giá cao trong năm 2020

Trong 63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Hà Nội tiếp tục giữ vị trí dẫn đầu với mức giá đắt đỏ nhất cả nước, đứng thứ hai là thành phố Hồ Chí Minh với chỉ số SCOLI bằng 99,05%. Một số nhóm hàng của thành phố Hồ Chí Minh có mức giá bình quân cao hơn Hà Nội: Giáo dục bằng 105,43% chủ yếu do học phí ở các trường dân lập và dạy nghề cao hơn Hà Nội; may mặc, mũ nón, giày dép bằng 101,26%; nhà ở, điện, nước, chất đốt và vật liệu xây dựng bằng

102,03%. Một số nhóm hàng có mức giá bình quân thấp hơn Hà Nội: Hàng ăn và dịch vụ ăn uống bằng 98,21%; đồ uống, thuốc lá bằng 97,33%; thiết bị và đồ dùng gia đình bằng 98,12%; thuốc và dịch vụ y tế bằng 97,43%; giao thông bằng 97,31%; bưu chính viễn thông bằng 96,23%; văn hóa, giải trí và du lịch bằng 97,63%; hàng hóa và dịch vụ khác 95,83%.

Hải Phòng đứng thứ 3 cả nước với chỉ số SCOLI năm 2020 bằng 97,38%, tăng mức đất đỏ 6 bậc so với năm 2018 và tăng 2 bậc so với năm 2019. Hầu hết các nhóm hàng của Hải Phòng đều thấp hơn Hà Nội từ 0,13%-7,79%. Đây là địa phương tập trung nhiều ngành công nghiệp quan trọng của đất nước, đặc biệt là cảng trung chuyển hàng hóa chiến lược quan trọng. Trong những năm qua, Hải Phòng đã có những bước phát triển vượt bậc trên tất cả các ngành kinh tế, đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân được nâng cao. Kinh tế Hải Phòng phát triển sôi động dẫn đến mức giá một số nhóm hàng dịch vụ tại Hải Phòng cao so với các địa phương khác.

Tiếp theo là Đà Nẵng đứng thứ 4 với chỉ số SCOLI năm 2020 bằng 97,11%. Mức giá của Đà Nẵng đứng ở vị trí cao trong cả nước do Đà Nẵng là một trong 5 thành phố lớn của Việt Nam, là trung tâm kinh tế - xã hội của miền Trung với vai trò là trung tâm công nghiệp, thương mại, du lịch và dịch vụ; trung tâm văn hóa thể thao, giáo dục đào tạo và khoa học công nghệ; là thành phố cảng biển, đầu mối giao thông quan trọng về trung chuyển vận tải trong nước và quốc tế; trung tâm bưu chính, viễn thông và tài chính, ngân hàng. Năm 2019, Đà Nẵng đất đỏ thứ 3 cả nước nhưng sang năm 2020 mức giá thấp hơn chủ yếu do hỗ trợ giảm học phí cho người dân và mức giá nhóm hàng văn hóa, giải trí và du lịch thấp hơn Hà Nội khi chịu ảnh hưởng nặng nề của dịch Covid-19.

Lào Cai có chỉ số SCOLI năm 2020 đứng thứ 5 cả nước đạt 96,25%. Các nhóm hàng của Lào Cai có mức giá thấp hơn Hà Nội từ 2%-5%. Lào Cai thay đổi vị trí đất đỏ từ thứ 8 cả nước năm 2019 lên thứ 5 cả nước năm 2020 chủ yếu do Bà Rịa - Vũng Tàu và Thừa Thiên - Huế lần lượt đứng ở vị trí thứ 4 và thứ 6 trong năm 2019 đã chuyển xuống vị trí thấp hơn trong năm 2020 (thứ 9 và thứ 14) do giá các nhóm văn hóa, giải trí, du lịch, giá nhà ở thuê, giá dịch vụ phục vụ cá nhân giảm vì ảnh hưởng của dịch Covid-19.

So với năm 2019, vị trí các địa phương có mức giá đất đỏ trong năm 2020 không có sự thay đổi lớn. Tuy nhiên, các tỉnh thuộc vùng Trung du và miền núi phía Bắc có mức giá dần thấp hơn so với những năm trước đây do giao thông ngày càng thuận lợi nên chi phí vận chuyển và lưu trữ hàng hóa giảm. Các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương có mức đất đỏ hơn các tỉnh miền núi chủ yếu ở các nhóm hàng nhà ở thuê, dịch vụ, giải trí và du lịch.

b) Một số địa phương có mức giá thấp trong năm 2020

Hậu Giang tiếp tục là địa phương có chỉ số SCOLI năm 2020 thấp nhất cả nước, bằng 89,68% so với Hà Nội. Giá bình quân các nhóm hàng của Hậu Giang so với Hà Nội trong khoảng từ 84,93%-96,4%. Địa phương có giá thấp thứ hai cả nước là Sóc Trăng với chỉ số SCOLI năm 2020 bằng 90,39%. Giá bình quân các nhóm hàng của Sóc Trăng ở mức 85,3%-97%. Trà Vinh là tỉnh đứng sau Hậu Giang và Sóc Trăng có chỉ số SCOLI bằng 90,75% với giá bình quân các nhóm hàng ở mức 78%-96,83% so với Hà Nội. Ngoài ra, một số địa phương khác cũng có chỉ số SCOLI năm 2020 thấp: Hà Nam (90,86%), Đồng Tháp (90,87%), Quảng Ngãi (90,89%), Vĩnh Long (90,93%), Gia Lai (90,97%), Hưng Yên (91,05%).

Nhìn chung, các tỉnh có mức giá thấp nhất trong cả nước phần lớn do giá các mặt hàng trong nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống; may mặc, mũ nón và giày dép; nhà ở thuê, thiết bị và đồ dùng gia đình; giao thông, bưu chính viễn thông; dịch vụ giáo dục; dịch vụ vui chơi, giải trí có mức giá thấp.

c) Một số địa phương có mức giá biến động nhiều nhất trong năm 2020

So với năm 2019, năm 2020 có 29 địa phương biến động giảm mức độ đắt đỏ, 28 địa phương tăng mức độ đắt đỏ và 6 địa phương không biến động. Trong đó các tỉnh biến động nhiều nhất (tăng/giảm từ 8-11 bậc) là Hà Tĩnh, Quảng Trị, Thanh Hóa, Yên Bái, Cà Mau, Thừa Thiên - Huế, Quảng Nam, Kon Tum, Cần Thơ, Bình Thuận, Đồng Nai, Thái Bình.

Một số địa phương năm 2020 giảm mức giá đắt đỏ hơn năm 2019 từ 6 đến 11 bậc như Hà Tĩnh, Quảng Trị, Yên Bái, Thừa Thiên - Huế, Quảng Nam, Lạng Sơn, Gia Lai, Tây Ninh, Tuyên Quang, Thái Nguyên, Khánh Hòa và Phú Thọ, chủ yếu rẻ hơn ở nhóm hàng thực phẩm, nhà ở và vật liệu xây dựng, văn hóa, giải trí và du lịch, hàng hóa và dịch vụ khác. Trong đó, Hà Tĩnh và Quảng trị có chỉ số SCOLI năm 2020 thay đổi biên độ lớn nhất cả nước, giảm mức “đắt đỏ” xuống 11 bậc so với năm 2019 (trong năm 2019 xếp vị trí lần lượt là 24 và 41, đến năm 2020 giảm xuống vị trí 35 và 52) chủ yếu do giá thực phẩm, nhà ở và vật liệu xây dựng tăng thấp hơn so với các tỉnh khác. Thừa Thiên-Huế năm 2019 ở vị trí thứ 6 nhưng đến năm 2020 xếp ở vị trí thứ 14. Nguyên nhân chính địa phương này có sự thay đổi vị trí giảm mức độ “đắt đỏ” chủ yếu do nhà ở thuê và văn hóa, thể thao và du lịch có mức giá giảm nhiều trong năm 2020 do nhu cầu giảm. Yên Bái có mức đắt đỏ năm 2020 giảm 9 bậc so với năm 2019 chủ yếu do nhóm nhà ở, điện nước, chất đốt và vật liệu xây dựng giảm 13,88%; nhóm giao thông giảm 9,41%. Gia Lai giảm 7 bậc chủ yếu ở nhóm nhà ở, điện, nước, chất đốt và vật liệu xây dựng giảm 4,04% so với năm 2019, các nhóm hàng khác biến động ít hơn địa phương khác. Lạng Sơn giảm 7 bậc do nhóm giao thông giảm 9,27%; nhóm văn hóa, giải trí và du lịch giảm 4,12% so với năm 2019.

Một số địa phương như Thanh Hóa, Cà Mau, Đồng Nai, Cần Thơ có biến động tăng mức độ đắt đỏ của năm 2020 so với năm 2019 khá cao (từ 8-10 bậc). Thanh Hóa từ vị trí thứ 56 trong năm 2019 lên vị trí thứ 46 trong năm 2020 do giá lương thực tăng 12,63% so với năm 2019, giá thực phẩm tăng 15,39%, dịch vụ y tế tăng 1,97% và dịch vụ giáo dục tăng 3,87%. Cà Mau từ vị trí 50 trong năm 2019 lên vị trí 41 trong năm 2020 do nhóm may mặc, mũ nón, giày dép tăng 5,16% so với năm 2019 và nhóm hàng hóa và dịch vụ khác tăng 3,22%. Đồng Nai từ vị trí 42 trong năm 2019 lên vị trí 34 trong năm 2020 do nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống tăng 10,52% so với năm 2019, nhóm dịch vụ giáo dục tăng 5,27%, nhóm hàng hóa và dịch vụ khác tăng 2,34%. Cần Thơ tăng từ vị trí 29 trong năm 2019 lên vị trí 21 trong năm 2020 do nhóm hàng ăn và dịch vụ ăn uống tăng 10,75% so với năm 2019, dịch vụ giáo dục tăng 3,24%.

Mặt bằng giá cả thị trường trong năm 2020 ảnh hưởng chủ yếu từ các yếu tố cung cầu thay đổi liên tục và phức tạp trước diễn biến của dịch Covid-19. Tuy nhiên, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đã kịp thời đưa ra một loạt các giải pháp và quyết liệt chỉ đạo các bộ, ngành, địa phương thực hiện công tác quản lý, điều hành giá thận trọng, phối hợp chặt chẽ đảm bảo hài hòa các mục tiêu chung, đảm bảo mặt bằng giá cả thị trường, kiểm soát lạm phát năm 2020 ở mức 3,23%, dưới mục tiêu 4% do Quốc hội đặt ra. Bên cạnh đó, hàng hóa tiêu dùng dồi dào với hệ thống phân phối đa dạng nên mức giá hàng hóa, dịch vụ của các địa phương ít biến động. Do vậy, vị trí xếp hạng chỉ số SCOLI năm 2020 của các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương không thay đổi nhiều so với năm 2019./.

TỔNG CỤC THỐNG KÊ